

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

«Danica» izhaja vsak petek na celi pol in velja po pošti za celo leto 4 gl. 20 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za četert leta 1 gl. 20 kr. V tiskarni sprejemana za celo leto 3 gl. 60 kr., za $\frac{1}{2}$ leta 1 gl. 80 kr., za $\frac{1}{4}$ leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj XLIX.

V Ljubljani, 13. listopada 1896.

List 46.

Razlaganje apostolske vere.

(Dalje.)

Spisal sv. Tomaž Akvinski.

IX. Člen.

Občestvo svetnikov, odpuščanje grehov.

Kakor se v natornem telesu verši delovanje jednega uda v prid drugemu in celega telesa, tako se verši tudi v duhovnem telesu, v Cerkvi. Ker so pa vsi verniki jedno telo, je dobro jednega podeliti tudi drugemu: „Slehern smo drug družega udje“ (Rim 12, 5.). In med drugim, kar so apostoli zapustili kot vero, je tudi podeljenje dobrot v Cerkvi in zato pravimo „občestvo svetnikov.“ Med drugimi udi Cerkve pa je glavni ud Kristus, ker je glava: „In ga je postavil glavo čez vso Cerkev, katera je njegovo telo“ (Ef. 1, 22). Dobrota Kristusova podeljuje se toraj vsem kristjanom, kakor se moč glave podeljuje vsem udom in to združenje se godi po zakramentih Cerkve, v katerih deluje moč Kristusovega terpljenja, katera deluje za pridobivanje milosti v odpuščanje grehov. Takih zakramentov Cerkve pa je sedem. Pervi je kerst, ki je neko duhovno rojstvo, kakor namreč človek ne more mesu živeti, če ni v mesu rojen, tako tudi človek duhovno, v milosti ne more živeti, če se duhovno ne prerodi. To prerodenje pa se zgodi po sv. kerstu: „Ako ni kdo rojen iz vode in svetega Duha, ne more iti v nebeš. kraljestvo“ (Jan. 3, 5). Vedeti pa je treba, da, kakor je človek le jedenkrat rojen, tako je tudi jedenkrat krščen. In zato je v nicejski veri pristavljeno: „Verujem v jeden kerst.“ Moč krsta pa je ta, da omije vseh grehov, i grehov zadolženja i grehov kazni. Zato se pa krščenim tudi nobena pokora ne nalaga, in naj bi tudi bili grešniki.

In če takoj po kerstu umerjo, pridejo takoj v večno življenje. Zato pa sme v sili vsakdo kerstiti, dasi je prav za prav to le služba duhovnikova, samo da se derži načina kerščevanja, ki je: „Kerstim te v imenu Očeta in Sina in svetega Duha“. Ta zakrament pa ima svojo moč iz terpljenja Kristusovega: „Katerikoli smo krščeni v Kristusu Jezusu, smo v Njegovi smerti krščeni“ (Rim. 6, 3). Zato pa se krščenec trikrat z vodo oblije, kakor je bil Gospod tri dni v grobu. — Drugi zakrament je sveta birma. Kakor je namreč v onih, ki so telesno rojeni, potreba moči za delovanje, tako je duševno prerojenim potrebna moč sv. Duha. Zato so tudi apostoli po vnebohodu Gospodovem prejeli sv. Duha v ta namen, da bi bili močni: „Vi pa ostanite v mestu, dokler ne bodete navdani z močjo iz visokosti“ (Luk. 24, 48). Ta moč pa se podeli v zakramentu sv. birme in zato morajo odgojevalci mladine zelo skrbeti za to, da prejme mladina zakrament sv. birme, pri kateri se podeli mnogo milostij. In če birmanec umerje, uživa večje nebeško veselje, ko tisti, ki ni birman: ker oni ima več milosti. — Tretji zakrament je presv. Rešnje Telo. Kakor je namreč v telesnem življenju potreba hrane, potem ko je človek na svet prišel in moči zadobil, da se ohrani in vzderži, tako je potrebna v dušnem življenju po zadobljeni moči dušna hrana, in to je Telo Kristusovo: „Ako ne bodete jedli mesa Sinu človekovega in pili Njegove kervi, ne bodete imeli življenja v sebi“ (Jan. 6, 54). In zato mora po naredbi svete Cerkve vsak kristjan jedenkrat v letu prejeti Kristusovo telo, in sicer vredno in s čistim srcem, kakor pravi sv. Pavel: „Kdor nevredno je in pije,“ t. j. v svesti si smertnega

greha, katerega se ni spovedal in sklenil opustiti ga. „je in pije si sodbo“ (1. Kor. 11, 29.) — Četrti zakrament je zakrament sv. pokore. Zgodi se namreč v telesnem življenju, da včasih kdo zboli in tudi umerje, ako nima zdravila. Tako tudi človek v dušnem življenju zboli po grehu in treba je zdravila, da se poverne zdravje in to je milost, ki se podeli v zakramentu sv. pokore: „Ki ti odpušča vse grehe in ozdravlja vse slabosti“ (Ps. 102, 3). Pri sv. pokori pa je treba treh stvari: kesanje, t. j. žalost nad grehom s trdnim sklepom ogibati se ga, popolna spoved grehov in zadoščenje, ki se opravi z dobrimi deli. — Peti zakrament je sv. poslednje olje. V tem življenju je namreč mnogo ovir, zaradi katerih človek ne more doseči popolnega očiščenja grehov. In ker nikdo ne more iti v večno življenje, ki ni popolnoma očiščen, bilo je treba še jednega zakramenta, v katerem naj bi se človek očistil grehov, oprostil slabostij in pripravil za odhod v nebeško kraljestvo. In ta zakrament je zakrament sv. poslednjega olja. Toda ta zakrament ne ozdravi vselej na telesu, ker bi morebiti nadaljno življenje škodilo duši. „Ako je kdo bolan med vami, naj pošlje po cerkvene mašnike in naj molijo nad njim in naj ga mazilijo z oljem v imenu Gospodovem, in verna molitev bo otela bolnika in Gospod mu bo olajšal, in ako je v grehih, mu bodo odpuščeni“ (Jak. 5, 14). Razvidno je toraj, da je po teh peterih zakramentih življenje popolno. Toda ker je potrebno, da se ti zakramenti dele pe odločenih služabnikih, zato je bil zakrament mašnikovega posvečevanja potreben, po čegar služabnikih naj bi se ti zakramenti delili. Pri tem pa ni paziti na njih življenje, ako morebiti hodijo po napačnih potih, ampak na zasluge Gospodove, po katerih imajo zakramenti moč in katere duhovniki le dele: „Tako naj nas ima vsak kot služabnike Kristusove in delilce Božjih skrivnostij“ (1. Kor. 4, 1.) in to je šesti zakrament, zakrament mašnikovega posvečevanja. — Sedmi zakrament pa je sveti zakon, v katerem se ljudje zveličajo, ako čisto žive in živeti zamorejo brez smertnega greha. Včasih se pa zakonski pregreše z malimi grehi, kadar njih poželjivost ni v pravih mejah namena zakona, če je pa celo izvan namena, tedaj se pregreše smertno.

Po teh sedmerih zakramentih zadobimo odpuščanje grehov in zato je v veri pristavljeno: „Odpuščanje grehov“. S tem je bila tudi dana apostolom oblast grehe odpuščati in zato je treba verovati, da imajo služabniki Cerkve, na katere je ta oblast prešla od apostolov in na apostole od Kristusa, oblast vezati in razvezovati in da

je v Cerkvi polna oblast grehe odpuščati — pa le po stopnjah, namreč od papeža na druge cerkvene dostojanstvenike.

Vedeti pa nam je treba, da nismo deležni le zaslug Kristusovega terpljenja, ampak tudi Kristusovega življenja, in kar so dobrega storili vsi svetniki, tega so deležni vsi v ljubezni združeni, ker so vsi jedno: „Združen sem z vsemi, ki se te boje“ (Ps. 118, 63). In zato je vsak, ki živi v združenju ljubezni, deležen vsega dobrega, kar je na celem svetu. Kajti jeden zamore zadostiti za drugega. Tako dosežemo po tem občestvu dvoje: zaslug Gospodovih so deležni vsi. Zato izobčeni, ker so izvan Cerkve, zgube delež vseh dobrih del, ki se zgodijo in ta zguba je večja kakor zguba kake pozemeljske stvari. Je pa še druga nevarnost: ker gotovo je, da je hudobni duh po taki priprošnji zaviran skušati nas; kadar je pa kdo iz tega občestva izključen, ga hudobni duh lažje premaga. In zato se je v prvotni cerkvi zgodilo, da je kakega izobčenega takoj tudi telesno napadel hudobni duh ali ga obsedel. (Konec X. člena.)

Venec na grob

prečastnega rajnega gospoda
Luke Jeran-a.

biršega čast. kamornika sv. Očeta, zlatomašnika, kanonika, vrednika „Danice“, itd. o prvem godu po njegovi smrti.

Motto:

„Pridi k nam Tvoje kraljestvo!“ —
II. prošnja Očenaša.

(IV. nadaljevanje.)

Ako pregledujemo imenike (šematizme) naše ljubljanske škofije pred 50—70 leti, razvidimo iz njih kako vse druge, veselejše razmere so vladale takrat pri nas. Vse duhovske službe vidimo nastavljene z dušnimi pastirji, in če je bilo kako mesto slučajno spraznjeno, ni manjkalo naraščaja za novo nameščenje. Pa to ni bilo kratkoma še vse. Slovensko dujaško mladino, osobito naše Kranjske dežele, prešinjal je takrat ves drugi, blažji čut. Kar jih ni zamoglo vstopiti v bogoslovje v domači ljubljanski škofiji, podajali so se radi v sosedne vladikovine: lavantinsko, kerško, teržaško, poreško in goriško, tako da se je smela ona, in se je v resnici tudi ponašala s časnim naslovom: „Mati škofija.“²⁾ V šematizmu za l. 1845. beremo v III. letniku imena 20 nadepolnih gg. bogoslovcev. Izmed le-teh so bili od svojih prečastnih gg. prednikov in mlg. knezo-škofa Ant. Alojzij Wolf-a konec šol. leta odbrani kot seme-

¹⁾ V zadnji številki moralo bi stati: „O latinščini moram omenjati, da se je ona na hervaških in ogerskih gimnazijah gojila posebno zato namreč, ker je bila do leta 1848 (ne 1840.) po onih deželah v uradih službeni jezik.“

²⁾ Častno nalogo za našo deželo in škofijo bi prevzel, kedor bi n. pr. po šematizmih sosednjih škofij hotel preiskovati, koliko naših rojakov je od kakih 50—70 let službovalo kot duhovnikov v taistih. Videli bi med njimi slavne, jako zaslužne gospode. Pis.

niški duhovniki (prezbiterji): gg. Franc Anton, ki je pred nekaj leti vmerl kot župnik v Sostrem pod Ljubljano; — naš Jeran Luka, poznejši monsignor vzor naše škofije in sploh duhovstva; — Lavtižar Lorenc, ki je kot goreč misijonar zdihnil svojo blago dušo. — tako smemo približno reči. — kakor mučenec na ledenih planotah Gorenjega jezera v Ameriki; — in Žerovnik Tomaž, ki je vmerl, (ako se prav spominjamo), kot župnik v Grahovem poleg Cirknice na Notranjskem Z 13 gg. četrto-letniki so bili tudi ravno imenovani gospodje pomaziljeni in v mašnike posvečeni 3. dan avgusta 1845 od tedajnega mlg. knezo-škofa Ant. Al. Wolfa. Novo mašo je pel g. Jeran Luka v Poljanah nad Škofjo Loko, kjer je bil takrat za župnika v. č. g. Babič Tomaž. Brez dvomno je č. g. novomašnik želel v svetišču, kjer je bil po sv. kerstu sprejet v versto vernikov, darovati Gospodu tudi pervino mašništva, prvo svojo mašo. Živela sta mu takrat še oče in mati; — med odličnimi novomašnimi svati pa je bil tudi slavnoznani gosp. Dr. Jan. Bleiweis s svojo prijazno gospo — soprogo.

L. 1846. je bil g. Jeran tedaj še bogoslovec in sem. duhoven

V šematizmu za l. 1847. beremo g. Jeran-a vpisanega v versti onih peterih mladih mašnikov, ki so čakali še službe. To za taiste čase ni bilo nič nenavadnega. Saj mi je l. 1849. pravil celo nek tedajen novomašnik, da ko so se šli novomašniki, — njih devetnajst — po zveršenem mašnikovem posvečevanju milostljivemu g. knezo-škofu Ant. Alojziju Wolf-u poklonit in zahvalit za ordinacijo, rekli so jim oni nekako pomilovaje: „Gospodje, za službe boste pa morali en čas potpeti, ker za en pot nimam iz praznjenega prav nobenega mesta!“ — (Koliko razlika med takrat in sedaj, ko je praznih toliko služb župnijskih in kaplanskih!) Kakor beremo v „Jezičniku“ slavnega rajn. profesorja J. Marn-a za l. 1889, bival je gospod Jeran l. 1847. do mesca aprila v Poljanah, od tam pa prišel za kaplana v Horjul, kjer so bili ta čas za župnika v. č. g. Jerala Aleš. Ta gospod so morali biti zlata duša, na najboljšem glasu pri svojih višjih, ker so jim zapored pošiljali gg. kaplane odličnjake, kar imena: Jeran Luka, Volčič Janez, Marn Jos. pač jasno dokazujejo. Da bi o Jeranovem delovanju v Horjulu zamogel napisati kaj bolj natančnega, obrnil sem se s prošnjo do dose danjega ondodnega župnika in odslej dekana ribniškega, prečastitega gosp. Franc Dolinarja, naj mi blagovolijo o tem za „Danico“ poslati kaj podatkov. S posebno prijaznostjo so mi odgovorili, a hkrati pa tudi pomilovali, da zamorejo le z malenkostmi postreči. Pisali so da je gospod Jeran kaplanoval v Horjulu od 9. aprila 1847. do 26. junija 1851. tedaj čez štiri leta. Imel je skoz ta čas v neki najeti hiši šolo za silo, v kateri je mladino učil razun kerščanskega nauka tudi brati in pisati.¹⁾ Dalje pišejo preč. gosp. dekan o njem doslovno: „Bil je precej oster, pa kaznoval ni nobenega. Zlasti je gledal na lepo vedenje v cerkvi. Sam je pravil, da je pri neki priliki fante, ki so med službo Božjo postajali pred cerkve nimi vrati, s sv. razpelom v roki pognal v cerkev. Da je bil ljubljeneec rajnega gosp. očeta Jerala, mi ni treba še le opomniti. Zato je vedno tako rad zahajal

v Horjul, k zlati in demantni maši rajn. Jerala, k njegovemu pogrebu, ob vseh večjih cerkvenih slovesnostih; pripeljal je pokazat svoje zamurčke, ki jih je nakupil v Afriki.¹⁾ — Nabiral je po „Danici“ darove za nagrobni spominek rajnega g. Jerala, za katerega je sam zložil napise v pesniški obliki, ki prav natančno izražajo značaj blagega pokojnika, ter ga je prišel tudi blagoslovit, ko je bil postavljen na pokopališču.

Za omiko Horjulcev je ves gorel, zato je rad podpiral posebno Horjulske dijake. Marsiktere-ga fantiča so stariši poslali v šolo le radi upanja, da bo dobil v Jeranovi kubinji znatno podporo. Zadnja pot ga je pripeljala v Horjul l. 1894, ko je pridigoval na novi maši tukajšnjega rojaka gosp. A. Oblaka. Sploh se v horjulski fari v najbolj blagem spominu trije kaplani: gg. Luka Jeran, Jan. Volčič in Jos. Marn, ki so drug drugemu nasledovali. Prav žal mi je, da Vam ne morem kaj bolj zanimivega o rajn. Jeranu poročati.“ —

Tako so pisali prečastiti gosp. dekan Dolinar; a mi mislimo, da je tudi s temi kratkimi versticami že prav veliko o rajnem monsignoru povedanega.

(Dalje nasleduje)

Ogled po Slovenskem in dopisi:

Iz Velikih Lašč. Veliko veselje je zavladalo v ondašnji fari pretečeno pomlad, ko je prvi-krat zadonel krasni, veliki zvon „vlit v spomin dvestoletnice ondašnje duhovnije“. Spomin dvestoletnice pa so obhajali še slavnije s tem, da so imeli od 25. oktobra do 4. novembra sv. misijon. Vodila sta ga preč. gg. oo. Fr. Doljak in Fr. Vrhovec, iz Jezusove družbe. Oba sta Velikolaščanom z ognjevitro zgovornostjo oznanovala sv. resnice in goreče delovala v spovednici. Ljudstvo se je pridno vdeleževalo sv. pobožnosti, dasiravno so lepi dnevi zelo vabili na polje, kjer je delo vsled vednega deževja precej zaostalo. Nad 2500 vernikov je bilo obhajanih. Hvaležni farani izrekajo iskreno zahvalo gg. misijonarjema za obilni trud ter zaterjujejo, da hočejo njihove nauke spolnovati tudi v dejanju. Zahvaljujejo se dalje č. gg. sednim duhovnikom, ki so prišli pomagat spovedovat — zlasti še preč. g. profesorju P. Ladisl. Hrovatu iz Novega mesta, kateri kljub svoji starosti povsod raz pomaga, kjer se gre za pravi blagor in srečo ljudstva. — Prisrčno se zahvaljujejo dalje tudi domačemu g. župniku, ki so nam v spomin dvestoletnice svoje fare dali priložnost k duševnemu prenovljenju. K vsemu delu in trudu pa dodeli Bog svoj blagoslov!

Z Dobrave pri Kropi. Naša župnija je zgubila svojega ljubljeneega, skrbnega župnika, v. č. g. Valentina Aljančiča, ki so dobili župnijo sv. Lenarta na Jesenicah. Otožnost nas obhaja, ker smo se morali ločiti od ljubega in milega očeta, ki so 7 let delili z nami žalost in veselje. Ves čas so vneti gospod s prav očetovsko ljubeznijo skrbeli za naše dušne in telesne potrebe; z gorečo ljubeznijo in živim zgledom so kazali pot do časne in večne sreče. Ubožcem so bili blag pomočnik, žalostnim mil tolažnik. Vsakemu, ki se je do njih obrnil, so pomagali, če ne z drugim, vsaj z modrim svetom. Prepričani, da

¹⁾ Javna šola v Horjulu je bila ustanovljena še le l. 1861. tedaj 10 let po Jeranovem odhodu od tam. Pis.

²⁾ Ta zadeva pride še pozneje enkrat na versto. Pis.

živo besedo zlasti krepko podpira dobro pisana knjiga, se niso ustrašili nobenega truda pri nabiranju Mohorjanov, — katerih število je v 7 letih poskočilo od 17 na 118 — v razširjanju katoliških časnikov, zlasti Domoljuba itd. — Lična zvonika pri župnijski cerkvi na Dobravi in pri podružnični v Otočah, prenovljena zadnja leta, daleč na okolu oznanujeta skerb vnetega gospoda župnika za lepoto hiše Božje, prijazna župnijska cerkev z mnogimi novosti iz zadnjih let prijazno vabi domačina k Božji službi in okusno prenovljeno župnišče glasno govori o darežljivosti bivšega gospoda župnika. Večna hvala blagemu gospodu za vse izkazane dobrote! Nauki vč. g. župnika naj pa v naših srcih obrode stoteri sad!

Hvaležni župljani.

Iz Velikoveca. (Otvoritev ondašnje „Narodne šole“.) Za koroške Slovence je bil 25. oktober zelo vesel in pomenljiv dan. Ta dan se je namreč odperla in blagoslovila nova Ciril- Metodova slovenska šola v Velikovecu. Koroške Slovence močno zatirajo Nemci; ne privoščijo jim pravice v šoli in drugod; silijo otroke slovenskih starišev, da se morejo učiti kerščanskega nauka v nemščini, ktere se še-le v šoli sproti uče — skratka: delajo na to, da bi popolnoma zaterli verne Slovence na Koroškem; s slovenskim jezikom bi jim radi iztergali iz serca tudi vero, ki je „edino potrebna.“ Za ta dva zaklada svoja: vero katoliško in slovenski jezik so se koroški Slovenci do zdaj do go versto let bojevali — toda skoro brez uspeha. Pravično se od postavne oblasti proti Slovencem ne postopa, da bi se jim dalo slovenskih šol; zato so se koroški Slovenci obrnili in podali na drugo pot: samo pomoč! Sami s prostovoljnimi darovi in z milodari drugih vnetih Slovencev izven Koroške so si hoteli sezidati — slovensko šolo. V tej šoli naj bi se otroci slovenskih starišev učili kerščanskega nauka in drugih potrebnih rečij v slovenskem, ne kakor zdaj, v nemškem jeziku, ktere ga ne razumejo. In tako šolo so res sezidali v Velikovecu.

Šola je izročena v varstvo apostolom Slovanov, sv. Cirilu in Metodu; vodstvo v šoli so prevzele častite šolske sestre iz Maribora. One so priznane kot izvrstne učiteljice — odgojiteljice, ktere imajo serce za vbogo mladino: a glavna reč jim ni, otrokom vcepiti v glavo prav veliko znanja, (kakor se to godi pri naših ljudskih šolah) temveč glavna reč jim je blažiti otrokom serce; napolniti ga z vernopobožnim duhom, sploh izrediti iz otrok dobre kerščanske može in vzgledne gospodinje.

Ta šola se je toraj odperla in blagoslovila v nedeljo, 25. oktobra ter izročila šolskim sestram, da bodo učile slovenske otroke v verskem duhu in v materinem jeziku. K tej slovesnosti je prišlo seveda od blizu in daleč, iz dežel zvonaj Koroške mnogo ljudij, odličnih gospodov duhovskega in svetnega stanu. Slavnostni govor je imel pri tej slovesnosti celovski stolni kapelan, gospod M. Ražun. Dolzega, z navdušenostjo predavanega govora ne bomo prinašali, temveč omenjamo najvažnejšo reč — posebno z ozirom na sedanje naše posvetne učilnice ali šole.

Poznejše življenje otrok je močno odvisno od tega, kakošna je bila šola, ktero so obiskovali. Otrok ima mehko, za dobro in hudo vsprejemljivo serce; kakor v mehki vosek lahko vdobiš podobo kakoršno hočeš, tako tudi otroka lahko dobiš ali za dobro ali

za hudo. Dá se vpogniti na različne strani, kakor mlado drevo. Zato je zelo zelo važno to, kakšna je šola; ali prešinja predmete in učitelja verski duh ali ne; ali vodi otroke k Bogu ali jih odvraca od Njega. Zato so rekli škof Slomsek: „Šola pa, če prava ni, je bolje da je ni!“ Kajti slaba šola lahko strašno škoduje, zato je bolje, da je sploh ni. Kaka šola je prava, pokazal je mojsterski v svojem govoru g. Ražun. Rekel je: „Šola, dragi zborovalci, ki nima za prvo in najimenitnejše tega, kar je res najimenitnejše, namreč v nebesih Boga v človeku pa dušo, taka šola ni in ne more biti prava! Slovenci! Bog nas je vstvaril — vstvaril nas je iz duše in telesa — vstvaril nas je za večna nebesa! Zato je tudi naša dolžnost bolj in bolj spoznavati svojega Boga in Ga spoštovati kot svojega najvišjega Gospodarja! Naša dolžnost je, skrbeti ne samo za telo, ampak tudi in pred vsem za dušo, ker je imenitnejša od telesa in neumerljiva! In naša dolžnost je, skrbeti ne le za minljivi svet, ampak z veliko večjo skrbjo si prizadevati tudi za srečno večnost! Na tej podlagi mora stati vsaka prava šola — in šola ki te podlage nima in se na te resnice ne ozira — taka šola ni prava! Šola pa, ki prava ni, je bolje, da je ni!“ „Ako šola ni v tesni zvezi s cerkvijo in kerščansko družino, je najhujša sovražnica obeh. Taka šola je nasprotna cerkvi; ona serce mladine odtuja cerkvenemu duhu in starišem ter jih vzgaja v brezverne ali glede na vero čisto mlačne ljudi“ — tako so rekli nemški škofje l. 1872. — Šola pa, ki donáša tak sad, ne more prava biti, in bolje bi bilo, da je ni! In žalibog, da moramo skoro v vseh naših sedanjih šolah reči: v marsičem bi bilo bolje, ko bi jih ne bilo, zato ker niso prave! Prave pa niso že po svoji uravnavi, ker so sestavljene na brezverski postavi; na postavi, ktero so papež sami obsodili.“ — To so možate besede!

Gospod govornik je dokazal tudi, da je sv. katoliška Cerkev prva ustanovljala šole. Njej se predbaciva, da je sovražnica omike in znanosti — a ravno Cerkev je že davno popred, ko še nobenega širokoustnega naprednjaka poveršna učenost ni razsvetljevala teme nevednosti, ravno Cerkev je z dejanjem in jezikom pokazala, kako zelo ceni šolo!“ Potem navaja gospod govornik zgodovinske dokaze za terditev.

Torej cerkev je prva ustanovljala šole; ona ni nasprotnica šoli; dobro vé, koliko koristi, če je dobra — Cerkev je le nasprotnica slabim šolam, kakoršne so dandanes. Gospod govornik je govoril navdušeno; zagotavljal je, da bo velikovška šola prava, kakoršno je opisal, da mora biti. Bog vé, kako so njegovim besedam priterjevali oni liberalni Slovenci, ki se vesele, da sv. Cerkev nima več one moči in onega vpliva v šoli, ktere ga je imela in bi ga morala imeti; ki v zvezde kujejo sedanje šole in šolske postave!

Bog ve, kaj bo k temu govoru pripomnil naš „Učiteljski Tovariš“, ki je rekel in potem še terdovratno zagovarjal, da se v šoli ne sme otrokom govoriti o peklu, o smerti in drugih pretresljivih verskih resnicah (če govorimo o njih, moramo naravno njih grozo popisovati — sreče ne, ker je nimajo; pekla ne morem popisovati drugačnega, kakor strašnega, zato ker je res tak!); kaj bo rekel k tem besedam, ker je svoj čas zapisal: da se mora ker-

ščanski nauk polagoma odpraviti iz šol! „Šola, če prava ni,“ če verskih resnic prešinjena ni: predmeti in učitelji, „je bolje, da je ni!“

Razgled po svetu.

V Celovcu so priredili tamošnji bogoslovci 4. novembra slavnostno akademijo na čast patronu in zaščitniku duhovsk. semenišča — sv. Karolu Boromeju. K tej slavnosti je prišlo večje število č. gg. duhovnikov iz mesta in dežele. Kot glavni točki sta bila dva govora: nemški in slovenski. Nemški govor: „Verska vnema sv. Karola“ je govoril g. Fuchs. slovenskega jako dobro č. g. sem. duhovnik Mat. Riepl. G. Fr. Neubauer je zložil in prav izverstno predaval slovensko pesem „Sv. Karolu Boromeju.“ Nemško pesem je zložil in prednašal gospod Prodniger. — Peli so pesem „Mrak“ zelo točno pod vodstvom gosp. Neubaura. Mila pesem je vsem udeležencem očitno prav ugajala. Ostali točki prav dobro sestavljenega vsporeda sta bili sviranje na glasoviru s spremljanjem goslij. — Slavnost se je izvršila res lepo in častno za gg. bogoslovce.

Italija. Kako framasonska vlada skerbi za bolnike: Največja bolnišnica v Rimu je bolnišnica sv. Duha, katero so še v davnih časih papeži ustanovili. Toliko poslopij obsega, da je podobna malemu mestu. Dohodkov je imela pod papeževo vlado na leto 225.000 gl., tako, da se je vedno po 1600 bolnikov brezplačno oskerbovalo. Pokojni Pij IX. je zraven nje dal sezidati še vojaško bolnišnico za 200 oseb. Leta 1870, ko so Pijemontezci oropali Rim, postavili so pa kot vodjo imenovane bolnišnice prostomavtarja dr. Ballorija. Ta mož pa zna z vstanovnim premoženjem tako gospodariti, da sedaj velikanska bolnišnica mesto 1600 more le še 300 bolnikov oskerbljevati. Ravno tako je mož tudi vgrabil premoženje otroške varovalnice, ktere je nekda sprejemala po 800 sirot. Če ni vere v Boga in v Božji značaj sv. katoliške Cerkve — potem tudi ni vesti, ni poštenosti, ni dejanske ljubezni do trpečega reveža!

Sv. Oče so, hvala Bogu, vedno še jako čversti in terdnega zdravja. Dan za dnevom sprejemajo razne osebe v zaslišanje, kar je gotovo zelo utrudljivo za sivolasega starčka. A oni se žertvujejo; vsem hočejo postati vse: da bi le vse pridobili Kristusu in kaj koristili katoliški stvari. — Sprejeli so preč. P. Alojzija Galli, vnovič izvoljenega generalprijorja reda Karmelitanov, in ves karmelitanski kapitelj; sprejeli so avstrijskega poslanika Revertera Salandra itd. — V nedeljo, dne 25. oktobra, so maševali sv. Oče v kapeli „sala del Trono;“ med drugim so bili pri tej sv. maši navzoči tugi oni angleški romarji, ki so se prišli Leonu XIII. zahvaliti za apostolsko določbo glede neveljavnosti duhovniškega posvečevanja angleške cerkve — o kateri določbi je „Danica“ poročala že zadnjič. Po sv. maši so sv. Oče v zaslišanje sprejeli romarje.

Mi pa kličemo: Bog nam ohrani to — „luč z neba“ — Leona XIII. še dokaj let v slavo Svojo in srečo našo!

Francija. Ruski car, ki se je pretekli mesec mudil več dni v Parizu, je pokazal, kako visoko — dasi razkolnik — spoštuje katoliške duhovnike. Ker framasonski ministri nobenega duhovnika niso pu-

stili k caru, povabil je ta sam pariškega kardinala k sebi. — Ker je brezverska vlada pograbila vse cerkveno premoženje in ker tudi najvišje cerkvene dostojanstvenike po beraško plačuje, pripeljal se je kardinal k palači, v kateri je bival car, v revni kočiji s samo enim konjičem. Car ga je pa pred vsemi drugimi posvetnimi mogotci najbolj odlikoval. Radi te velike prijaznosti, s katero je car sprejemal katoliško duhovstvo, si delajo francoski katoličanje naj boljše nade za bodočnost. Da bi jih le ne goljufale!

Lurd. Pred nekaj tedni je prišlo veliko število francoskih romarjev v Lurd. Imeli so veliko bolnikov saboj, od katerih jih je veliko čudežno ozdravelo. Med ozdravelimi je bila tudi 15letna hčerka brezverskega časnikarja Buržeja iz Sete, ktera je bila že 18 mesecev vodenična, tako, da so ji vsi zdravniki napovedovali bližnjo smert. Ozdravljenko je na kolodvoru v Sete pričakovala tisočera množica. Zdrava vesela in cvetoče-nežnega obličja je deklica zapustila železnični voz ter zaklicala: „Slava naši ljub. lurški Gospej!“ Zbrana množica je ta klic povzela in deklico nesla na dom. Iz tisočerihih gerl se je po mestnih ulicah razlegal: „Magnificat!“ („Poveljčuj moja duša Gospoda!“) Oče Burže je pisal svojemu prijatelju: „Ko sem pred par dnevi spremljal svojo hčerko na kolodvor, sem bil prepričan, da sem se za zmiraj od nje poslovil. Čudež, kateri se je z njo zgodil, je tako velik, da še sedaj svoji sreči verovati ne morem.“

1. Bratovske zadeve molitvenega apostoljstva.

Nameni za mesec listopad (november) 1896.
(Spis poterjen od sv. Očeta.)

a) Glavni namen:

Uboje duše v ricah.

Okrožnica Nj. Svetosti Leona XIII.,

po Božji prečidnosti papeža, vsem z apostolskim sedezem združenim patrijarhom, primatom, nadškofom, škofom in drugim cladikam.

O rožnem vencu.

(Konec.)

Toda še nek drug vspeh, ki je v tesni zvezi s sedanjim časom, nam podaja rožni venec, kar smo pa že drugje omenili. Ta vspeh in korist je v tem, da dobi kristjan s svetim rožnim vencem pomočkov, s katerimi goji in uterja čednost svete vere, ki je dandanes tolikim nevarnostim in napadom izpostavljena. — Sveto pismo imenuje Kristusa „začetnika in doveršitelja vere“ (Hebr. 12, 2): „Začetnika“ zato, ker je sam ljudi množega učil, kar morajo o Njem verovati, zlasti, da v Njem „polnost božanstva prebiva“ (Col. 2, 9.) in ker jim je z milostjo in ob jednem z maziljenjem sv. Duha podelil v svoji dobrotljivosti dar sv. vere; „doveršitelja“, ker jim je to, kar so v sedanjem življenju le skozi zagrinjalo videli, odgernil v nebesih, kjer bode spremenil položaj vere v jasnost slave. V sestavi rožnega venca zavzema Kristus očitno prvo mesto, ker gledamo v premišljevanju življenje Njegovo, skrivno (življenje) v mladosti in radosti, javno med največjim trudom in bolečinami prav do smerti, in slednjič častljivo (življenje), ki se razprostira od častitljivega vstajenja prav do večnosti, ko sedi na desnici Očetovi. In ker

se mora vera, da je popolna in dostojna, kazati tudi na vnanje, „kajti v sercu se veruje k pravičnosti, z usti pa se stori spoznanje k zveličanju“ (Rim. 13, 10), imamo tudi v rožnem vencu zato najboljšo priložnost. Kajti u ustnih molitvah, iz katerih obstoji rožni venec, se lahko izrazi in spozna vera v Boga, našega za vse skerbečega Očeta, v prihodnje življenje, v odpustitve grehov, tudi v skrivnosti vzvišene Trojice, včlovečene Besede Božjega materinstva in drugo. Splošno je pa znano, kolika je vrednost in zasluga vere. Saj vera ni nič drugega kakor izbran kal, ki v tem življenju poganja cvetje vsake čednosti, po katerih postanemo Bogu prijetni, da prinašamo potem večno trajajoče sadove: „Kajti Tebe poznati je dovršena pravičnost, in Tvojo pravičnost in moč poznati je korenika neumerljivosti“ (Modr. 15, 3). — Tu imamo povod, da dostavimo še jedno točko, ki zadeva čednostne dolžnosti, katere vera, kolikor treba, zahteva. Semkaj spada tudi čednost skesanosti nad storjenimi grehi, in del te je tudi vzdržnost, ki je iz več kakor jednega vzroka dolžna, da se spolnuje, in zveličavna. Akoravno ravna Cerkev s svojimi otroki jako milo, morajo vendar vso pridnost porabiti, da njeno materinsko prizanesljivost z drugimi deli nadomestijo. Tudi iz tega vzroka priporočamo molitev sv. rožnega venca, ki povzroča dobre sadove pokore, zlasti s premišljevanjem terpljenja Kristusovega in Njegove Matere.

Potemtakem imajo oni, ki po največjem dobrem hrepene, po sklepu Previdnosti v rožnem vencu vsem pristopen in lahek pripomoček. Kajti vsak, ki je v veri tudi le srednje poučen, se ga lahko in s koristjo posluži; in to tudi ne zahteva predolžega časa, da bi ga morebiti kako opravilo oviralo. Življenje svetnikov ima veliko primernih in svetlih vzgledov, in znano je, da jih je bilo o vsakem času veliko, kateri niso noben dan opustili te pobožne vaje, akoravno so opravljali važne službe in trudapolne dolžnosti. — S tem se vjema tudi ona pobožna misel, vsled katere ljubijo pobožne duše svoj (rožni) venec kot nerazdeljivega spremljevalca in stanovitno obrambo, katero v smrtnem boju objemajo in kot sladko plačilo „nevenljive krone krasote“ ogledujejo. K temu pridejo še sveti odpustki, ako se tako cenijo, kakor bi zaslužili; kajti s temi so rožni venec kakor naši predniki tako tudi mi sami najbogatejše oplešali, in gotovo bodo umerjočim in umerlim pomagali, da bodo uživali zaželeni mir in večno luč. Ti vzroki, častitljivi bratje, Nas silijo, da ne prenehamo tako izvrstne in v dosego izveličanja tako koristne vaje hvaliti in jo katoliškim narodom priporočati. Toda še neki drug, jako važen vzrok Nas sili, o katerem smo že večkrat v okrožnicah govorili — Ker Nam namreč želja, katero smo zajeli iz Božjega serca Jezusa Kristusa, da pospešujemo napeljano zjedinjenje od Cerkve ločenih bratov in sester, vsak dan bolj daje povod, da na to delamo, spoznamo, da bi se to po ničemur ne dalo boljše izvesti, kakor z močjo svete molitve rožnega venca. Pred Nami je vzgled Kristusov, kateri je prosil v goreči molitvi Očeta, da naj bi bili učenci Njegovega nauka v veri in ljubezni jedno. O moči priprošnje njegove najsvetejše matere v ta namen nam daje apostolsko dejanje sijajen dokaz. Omenja namreč prvi zbor učencev, kjer so obljubljenega sv. Duha ob velikem upanju prosili in pričakovali in se pri

tem spominjali zlasti navzočnosti Marijine: „Ti so pričakovali vsi v molitvi z Marijo, Jezusovo materjo.“ (Ap. dej. 1, 14.) Kakor se je nastajajoča Cerkev po pravici oklepala Marije kot najboljšo varovalke edinosti, gojilo naj bi se to tudi dandanes po vsem katoliškem svetu, zlasti v mescu vinotoku, katerega smo že o svojem času določili za češčenje nebeške Matere z rožnim vencem; — zato naj bi se povsod ta molitev goreče gojila, zlasti v namen, da se ohrani in spopolni sveta edinost. Nič ne more biti Mariji, ki je s Kristusom tako tesno združena, prijetnejše kakor da so tisti, ki so kerščeni z jednim in istim kerstom, tudi po taisti veri in popolni ljubezni med seboj zvezani. — Vzvišene skrivnosti taiste vere naj bi se z molitvijo rožnega venca vedno bolj vtisnile v serca s srečnim vspehom, „da posnemamo, kar obsegajo, in dosežemo, kar obljubujejo“.

Med tem podeljujemo kot znamenje nebeških darov in Svoje ljubezni Vam vsem in Vaši duhovščini in ljudstvu najljubeznivejše v Gospodu apostolski blagoslov.

V Rimu pri sv. Petru, 20. septembra 1896, v 19. letu Našega vladanja. Leon XIII., papež.

b) Posebni nameni:

14.) **Sv. Serapljon.** Katoliški tisek. Spreoberjenje preklinjevalcev iz navade. Pomoč v težavnih bojih.

15.) **Sv. Leopold.** Hiša Habsburška. Nižje in Zgornje Avstrijsko. Kersčanske žene, dekleta in otroci, ktere so turski lopovi ugrabili.

16.) **Sv. Otmar.** Strogo izvrševanje postav v obrambo delavcev. Onstranjevanje gerlih spsov in tako imetovanega „tiska brez barve.“ Obvarovanje pred nalezljivimi boleznimi.

17.) **Sv. Gregor čudodelnik.** Svečišče družine. Duhovniki in obhajanci. Neozdravljivi.

18.) **Sv. Odon.** Dušno in telesno ubožstvo po velikih mestih. Razvijanje katoliških učiteljskih društev. Častniki.

19.) **Sr. Elizabeta.** Avstrijska cesarica. Pospeševalec apostolstva molitve. Ženska društva. Zabraničev in obvarovanje pred nesrečnimi zakoni.

20.) **Sv. Feliks Balsaški.** Evharistična duhovniška društva. Odvratitev socialističnega hujškanja med kmeti. Duhobolci in umobolni.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusov. Serca.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Mohorja in Fortunata, naših angeljev varhov in vseh naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele pobeje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešešotovanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe. — Skerbna sestra priproča v toplo molitev na čast sv. Jožetu in Mariji, brezmadežno spočeti svojega brata na smrtni postelji, ki pa noče prejeti sv. zakramentov za umirajoče — Skerbna mati priproča svojo hčer v pobožno molitev naši ljubi Gospé presv. Serca, da bi jo ona varovala vsega greha in nevarnosti mladih let.

Zahvale.

Čudodelna Varuhinja ljubljanskega mesta, katera se časti v cerkvi sv. Florijana.

Je pač malokatera ura čez dan, da bi se ne dobilo pobožnih molilcev pred podobo žalostne matere Božje pri sv. Florijanu.

Gotovo zadobijo tukaj mnogi pomoč in tolažbo v dušnih, časnih in telesnih potrebah.

Da bi se češčenje žalostne Matere Božje in zaupanje do nje bolj in bolj utrdilo, hočem kakor sem obljubil, v zahvalo dve uslišani prošnji naznaniti:

1.) Srečen izid pri pravdi in 2.) dosegel sem zaželjeno službo.

V Ljubljani dne 20. oktobra 1896.

J. M.

Podpisana izrekam tem potom prisereno zahvalo presv. Sereu Jezusovemu, Materi Božji, sv. Jožefu, sv. Antonu Padovanskemu, da sem na njih priprošnje ozdravela od notranje bolezni, ktera mi je povzročevala še mnogo skrbij. Obljubila sam, uslišano molitev razglasiti v „Danici“; in to obljubo zdaj spolnujem. — Pa tudi v drugih težavah sem bila letos na njih priprošnje že trikrat uslišana. Za vse jim bodi tisočera zahvala!

M. J.

Neka oseba — kersčanska oseba in usmiljena do revežev — je bila prav nevarno in Ludo bolna: njeno življenje je viselo že tako rekoč „na nitki“; ter je bila že previdena s sv. zakramenti za umirajočo. Obetailo se je nas več k ljubemu Bogu z gorečo molitvijo, naj dodeli tej osebi na priprošnje Marijino „pomoč kristjanov“ sv. Jožefa in sv. Antona Padovanskega spet ljubo zdravje. In naše zaupanje ni bilo osramočeno. Oseba se ni le na boljše obrnilo, temveč je tudi popolnoma ozdravela. Ljubi Bog je našo prošnjo tem raje uslišal, ker jo bolnica terpela zelo udano v Božjo voljo in in ker je tako dobrih rok. Bodi Njemu in Njegovim svetnikom izročena s tem prisereno zahvala!

M. R.

Listek za raznoterosti.

Vabilo k zabavnemu večeru, ki ga priredi v proslavo imendné blagorodnega gospoda Leopolda Belarja, društvenega pevovodje katoliško društvo za delavke, v nedeljo, 15. novembra t. l. ob 6. uri zvečer v društveni dvorani, Žabjek št. 8.

Vspored: 1. „Društvena“, poje zbor (P. A. Hribar) 2. Nagovor p. n. g. predsednika 3. „Mi ustajamo“, poje zbor (Leop. Belar) 4. Vošilo. 5. „Moja domovina“, poje zbor (Volarič) 6. „Mutek Osojski“, deklamacija. 7. „Vse mine.“ (dr. Ipavic) 8. Glas vesti. (Igrokaz v štirih dejanjih.) — Spisala I. S. Vstop je dovoljen društv. članom in povabljenim gostom.

K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Monsig. Jeranova dijaška miza. Za mesec oktober je bilo plačati za hrano v dijaški kuhinji 222 gld. 50 kr., za hrano po stanovanjih 30 gld., za stanovanje 29 gld., za šolske potrebe 21 gld. 40 kr., skupaj 302 gld. 90 kr. — Podpiranih je bilo ta mesec 145 dijakov. — Bolj jasno, nego vsaka prošnja govore številke, kako potrebna je Jeranova dijaška miza vsestranske podpore. Hudo bi bilo sedaj na zimo podpiranim dijakom odtežati podporo za hrano, zato v imenu Boga prav lepo prosim blage dobrotnike, naj se vzlasti v zimskem času, ko slabo oblečeni, s hrano le za silo oskerbljeni dijaki veliko revščine preterpe, spominjajo dijaške mize. Ljubljanske mladino ljube bi zlasti prosil, naj bi v ta namen darovali kake ponošeno obleko, obutalo itd., kar bi vzlasti sedaj na zimo za dijake dobro došlo. — Vse take darove podpisani hvaležno sprejema.

V Ljubljani, 6. nov. 1896.

A. Kalan.

Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji. Župnija Verhnika je podeljena č. g. Lovro Gantarju, župniku v Čermošnjicah. — G. dr. Aleš Ušeničnik,

kaplan v Stari Loki, pride v Ljubljano k stolnici za vikarja in stolnega kaplana.

Umerl je 2. novembra v Novem mestu č. g. Valentin Jakšič, umirovljeni župnik v Kerškem, zadnje dni bivajoč pri usmiljenih bratih v Novem mestu. Pokojnik je bil sošolec in iskreni prijatelj rajnega gosp. monsignora Jerana, ktereга „dijaško mizo“ je zdatno podpiral, in tudi v svoji oporoki se je spominjal večinoma le dobrih namenov. Pogreba se je udeležilo obilo gg. duhovnih tovarišev in mnogobrojno vernega ljudstva, ktero tem bolj spoštuje duhovnike, čim bolj brezverni ljudje rujejo proti njim. Ono vé, kdo in kje so njegovi pravi prijatelji, ki mu pomagajo v dušnih in telesnih potrebah!

Umerl je dne 29. okt. v Tupaličah, župnije Predvor, znani Miha Studen. Pokojnik je bil vzgleden katoličan v sercu, besedi in življenju; bil je velik dobrotnik cerkvá, zlasti romarske cerkve na Brezjah. Veliki zvon je sam kupil za 2800 gld. Pred svojo smertjo pa je še daroval znatno svoto za orglje. — V znak hvaležnosti je bilo 5. nov. ob 1/2 10. uri na Brezjah mertvaško opravilo za blagega dobrotnika. Naj počiva v miru! Marija pa, za ktere čast in oplešavo njene cerkve je toliko daroval, naj mu sprosi pri svojem Sinu večno plačilo!

V frančiškanski cerkvi so pretečeno nedeljo, 8. t. m. prevzvišeni knezoškof posvetili veliki altar in altar v lavretanski kapeli. — Slovesnost se je pričela ob 1/2 8 uri in je trajala do 1/2 1. Najprej je bilo posvečevanje altarjev, potem pontifikalna sv. maša, po sv. maši prenešenje sv. Rešnjega Telesa iz altarja sv. Frančiška po cerkvi v novi tabernakelj velicega altarja „Te Deum“ in blagoslov. Popoldan ob tih pridiga in litanije.

Okrog vel. altarja je postavljena nova obhajilna miza, pri kateri bode imelo prostora 60–70 ljudij. Cerkev, po zvanje okusno prenovljena in ozaljšana, vspodbujala bo ljudi i k pobožnosti in notranjemu prenovljenju serca.

Cerkev nemškega reda v Ljubljani, po potresu poškodovana, je sedaj znotraj in zunaj popolnoma popravljena. — Dobi pa še mnogo nove oprave in nove orglje. Prihodnjo spomlad pa se prezidajo nekateri prostori v Križankih in prirede za odgojišče kandidatov nemškega reda pod vodstvom jednega redovnih priorjev. Za sedaj se bode jeseni l. 1897. začelo z osmimi gojenci; ko se pa po doveršenji justične palače v Ljubljani iz Križank izseli c. kr. okrajno sodišče, bode red zavod razširil in v tem poslopi napravil tudi novicijat nemškega reda.

Znamenita spreobnjenja. V Rimu je prestopila v katoliško Cerkev baronovka Frida pl. Rantzau, sestra bar. Rantzau, ki je poročen z hčerjo nekdanjega nemškega kancelarja kneza Bismarka. Sv. Oče so spreobnjenko sprejeli v posebnem zaslišanju ter so izrazili nado, da bi njen izgled našel obilo posnemovalcev v njeni žlahtni rodovini. — V Londonu se je vernil v naročje sv. katoliške Cerkve anglikanski pridigar David Thomas s svojo ženo in 6 otroki. Tudi znameniti pridigar Patrich Russel je postal katoličan. Svojo službo v Devensportu je moral takoj zapustiti, ko je postal katoličan. — Tako se lepo kažejo sadovi okrožnega pisma svetega Očeta, s katerim so Anglikane vabili v jednoto z Rimom.

Mašnikov blagoslov ima veliko moč. Ako je šel sv. Frančišk Saleški po mestu, je vsakdo hitel pred

hišo, da prejme njegov blagoslov. Zlasti so mu pripeljale matere svoje lahkomisljene in nagajive otroke, da jih blagoslovi. Večkrat so zapazili, da so otroci prenehali kričati in jokati, ter da so postali pohlevnejši, ako jih je zaznamoval svetnik z znamenjem sv. križa, ali če jim je položil roko na glavo, ali jih celo na lice poljubil. (P. Fr. Ehlig, „Gleichnisse.“ str. 61.)

Pribežališče grešnikov. Sv. Frančišek Regis je moral nekega dne zavratnega morilca na smert pripraviti. Rotil ga je na nebesa in peklo, naj obžaluje svoje grešno življenje in naj gre z Bogom spravljen v smert; toda bilo je, kakor bi pridigoval kamenju, tako terdo in zakerkneno je bilo morilčevo serce! Kaj naj svetnik še stori? Še poslednji poskus napravi; vzame iz brevirja majhno Marijino podobico in jo derži zločincu pred očmi rekoč: „Ali poznaš njo, katero ta slika predstavlja?“ — „Poznam jo!“ — „Ta te še ljubi!“ reče svetnik. Tedaj je bilo zločincu, kakor bi se prebudil iz terdega spanja, gleda nepremično sliko Matere Božje; nato pa pravi: „Ne pozna me!“ — „O, pozna te, pa dobro!“ odgovori sv. Frančišek. — „Potem ona ne ve, da sem vero sramotil!“ — „Ona ve!“ — „Pa ne ve, da sem prelomil zapovedi Božje“ — „Ona ve!“ — „Pa ne ve, da sem nedolžno kri prelil“ — „Tudi to ve!“ — „In Ona me še ljubi?“ — „Da, še te ljubi!“ — To je bilo pa tudi temu zakerknemu zločincu preveč usmiljenosti in ljubezni. Zato praša začuden svetnika: „Je li to resnica, kar mi ti praviš?“ — Ta pa slovesno odgovori: „Nebo in zemlja bota prešla, besede pa, katere je Božji Odrašenik govoril, ne bodo prešle; On je pa govoril s križa tudi tebi besede: „Sin, glej svojo mater!“ — „Torej je tudi moja mati?“ — „Katera ima še usmiljenje s teboj!“ — Tedaj se je v hipu terdo, zakerkneno serce omečilo; grešnik se milo zjoče — ter se spreoberne. (Dr. Filip Hammer: „der Rosenkranz.“ II. zv. 202. str.)

Angeljsko češčenje. Pred leti je bil na Španskem nek častnik zaradi veleizdaje na smert obsojen. Odpeljali so ga ven, da bi ga ustrelili. Že so mu oči zavezali; že je pokleknil na morišče; že je stala truma vojakov pripravljena, da ga ustrelijo, — kar se začuje iz zvonika večerni zvon in prične zvoniti „angeljsko češčenje.“

Na Španskem je pa bila sveta navada (in je večji del še sedaj), da preneha pri zvonjenju angeljskega češčenja vsako delo, bodi si doma, bodi si na polju, ali kjerkoli, ter se moli angeljsko češčenje. In ta navada je veljala za vse stanovce, tudi za vojake veljala je pri vsakem delu, tudi pri vajah, dá celo pri ustreljenju. Zato se začuje, precej ko se večerni zvon oglasi, poveljnikov glas. „K molitvi!“ — Vojaki odlože puške, da odmolijo prej angeljsko češčenje in da še le potem ustrele obsojenega častnika. Pa tudi ta moli angeljski pozdrav, tako resno, tako pobožno, kakor ga ni še nikdar v življenju molil. Še nikoli se mu ni tako milo storilo, kakor danes, ko je zgovarjal besede: „Sveta Marija, Mati Božja, prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smertni uri.“ Pa glej, še ni tretje „Češčenje Marije“ zmolil, ko prisopiha jezdec in prinese obsojencu kraljevo pomiloščenje. Božja volja je bila tako.

Ni čuda torej, da ni pomiloščeni od zdaj naprej nobene molitve rajši molil, kakor angeljskega

češčenja; nikdar ni pozabil rešitve, za katero se ima zahvaliti tej molitvi; če bi ne zvonilo angeljskega češčenja, prišlo bi pomiloščenje prepozno; usmerčen bi bil. Toda smertni strah je dovolj grenko okusil. Dal je svetu slovo; šel v samostan in molil vedno angeljsko češčenje v vsaki zadevi, v vseh skušnjavah, v vseh britkih urah. Zato ni čudo, če je med zvonjenjem večernega zvona, z angeljskim pozdravom v ustih — umrl.

Tega častnika je rešila molitev angeljskega češčenja časne in, upamo, tudi večne smerti. Torej koristna je ta molitev! Pa tudi lepa; spominja nas visoke časti Marijine, da je postala Mati Božja; spominja nas njene čudovite ponižnosti pri vsej časti in slednjič skrivnosti včlovečenja Sinu Božjega. Pri prvi „Češčenja Mariji“ prosimo Boga za vedno bolj čisto serce, da bi bilo vredno prebivališče Božje — kakor je bilo Marijino. Pri drugi prosimo za vedno večjo ponižnost, zaradi katere je Marija Bogu najbolj dopadla; pri tretji pa ponižno molimo včlovečenje Sinu Božjega, ter se s hvaležnim srcem priklonimo!

Denar, žganje in nesrečna zadnja ura. Ne majhna korist dobrih časnikov je ta, da prinašajo iz vseh krajev sveta koristne nam dogodke. Za dušo koristen dogodek, ki se je zgodil na Koroškem na gorah 20. okt. 63letni mož, ki je v nedeljo in ponedeljek na Djekšah žganje serkal, je v torek v mraku brez luči in zakramentov umrl. Bilo mu je celi dan hudo v črevesu, zdihoval, a zraven se šalil po svoji stari navadi. Željo je sicer izrekel, da hoče duhovnika, a mu niso verjeli, da bo zadnji dan njegovega življenja in niso se upali klicati duhovnika k pijanemu človeku. Njegova nesreča je bila denar, ker je pred letom po bratu podedoval 500 gld. Pil je samo žganje in večinoma bil pijan.

Dobrotni darovi.

Za monsign. Jeranovo dijaško mizo: Vranski 3 gld. — Neimenovan 1 gld. — A. St. S. 2 gld. — G. Fr. Jaklič, učitelj v Dobropoljih 5 gld. „Jeranovi dijaški mizi mesto venca na grob g. Marije Zajec.“ — Preč. g. prof. J. Gnjezda 3 gld. — Č. g. vpok. župnik Val. Skul v Št. Jurju pri Kranju 1 gld. — Č. g. Janez Oblak, kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani, 3 gld. — Č. g. Martin Narobe, zlatomašnik v Zapogah, 5 gld. — Č. g. Mat. Preželj, zlatomašnik v Mavčičah, 5 gld.

Za cerkev sv. Jožefa v Prjedoru: S. g. Mat. Narobe, zlatomašnik iz Zapog, 5 gld. — J. N. iz Idrije 1 gld. „v pomoč dušam v vseh.“

Za sv. Detinstvo: Č. g. Henrik Povše, kap. v Žužemberku, 41 gld. 50 kr. — Č. g. Fr. Pešec, kaplan v Cirknici, 2 gld. 10 kr.

Za kruhe sv. Antona: Č. g. vpok. župnik Val. Skul v Št. Jurju pri Kranju 1 gld. — Neimenovana iz Škofje Loke, 1 krono.

Za Salezijance na Kranjskem: Č. g. vpok. župnik Val. Skul 1 gld. —

Za cerkev Marije Pom. na Brezjah: H. D. 45 gld. („vsled obljube.“)

Za najpotrebnejše misijone: Č. g. zlatom. Mat. Narobe iz Zapog 5 gld.

Za cerkev presv. Serca Jezusovega: Č. g. zlatomašnik Mat. Preželj iz Mavčič, 3 gld.

Za afrikanske misijone opatije Mariannhill: Č. g. zlatomašnik Mat. Preželj 2 gld.